

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

4. RÆKKE 75. BIND 5. HÆFTE

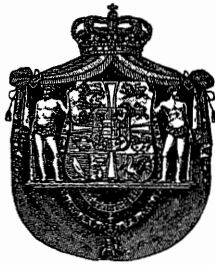
COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 75 5me LIVRAISON

STREJKER OG LOCKOUTER

I DANMARK 1921—25

GRÈVES EN DANEMARK 1921—25

UDGIVET AF DET STATISTISKE DEPARTEMENT
PUBLIÉ PAR LE DÉPARTEMENT DE STATISTIQUE

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1926

Tidligere udgivne Publikationer om Strejker og Lockouter.

Publications antérieures sur les grèves.

Statistiske Meddelelser: 4. Række, 8. Bind, 4. Hæfte (1897—99).

— — 4. — 19. — 6. — (1900—04).

— — 4. — 38. — 3. — (1905—10).

— — 4. — 54. — 2. — (1911—15).

— — 4. — 66. — 2. — (1916—20).

Forord.

Nærværende Hefte danner en Fortsættelse af den siden 1897 optagne Statistik over Arbejdsstandsninger (Strejker og Lockouter) i Danmark og omhandler Aarene 1921—25, for hvilke Aar der iøvrigt allerede i Statistisk Aarbog har været bragt summariske Opgørelser, efterhaanden som Materialet har foreligget for hvert enkelt Aar.

Der har i dette Tidsrum været forholdsvis faa Arbejdsstandsninger, men til Gengæld har nogle af Standsningerne foraarsaget, at et meget betydeligt Antal Arbejdsdage er gaaet tabt. Disse faa store Konflikter har givet disse Aar deres særlige Karakter, og man har derfor ganske udeladt de Noter, der i tidligere Publikationer var knyttet til de i Tabelafdelingen optagne enkelte Arbejdsstandsninger, og har i Stedet for lagt Vægt paa i Tekstafdelingen at fremdrage Hovedtrækkene af Overenskomstforhandlingerne og Arbejdsstandsningerne i de enkelte Aar.

Det statistiske Departement i December 1926.

ADOLPH JENSEN.

Hans Cl. Nybølle.

Indhold.

	Side
A. Materialets Tilvejebringelse <i>les matériaux</i>	7
B. Forholdene paa Arbejdsmarkedet <i>description générale du marché de travail</i>	8
C. Arbejdsstandsningernes Antal og Omfang samt Fordeling efter Fag <i>nombre et importance des grèves, répartition par industries</i>	24
D. Arbejdsstandsningernes Art <i>nature des grèves</i>	34

Strejker og Lockouter 1921—25.

Grèves en 1921—25.

A. Materialets Tilvejebringelse.

Les matériaux.

Materialet til Statistikken over Arbejdsstandsninger under Form af Strejke eller Lockout er tilvejebragt paa den Maade, at der om enhver saadan Standsning, som man faar Kendskab til gennem Dagspressen eller Fagbladene, er sendt Spørgeskemaer til de i Striden deltagende Organisationer eller Arbejdsgivere.

Der vil selvfølgelig indtræffe Tilfælde af Strejker og Lockouter, uden at man kommer til Kendskab om dem, men der er som Regel her kun Tale om Konflikter af meget begrænset Omfang og Varighed. Adskillige af de mindre Konflikter vil iøvrigt ofte nærmest være at karakterisere som Boykotting, Affolkning af en Arbejdsplads, Nægtelse af at udføre Overarbejde, pludselige Afskedigelser el. lign., der ikke falder ind under Statistikken over Arbejdsstandsninger, ligesom der er set bort fra Arbejdsnedlæggelser, der kun har varet en enkelt Dag eller endnu kortere, idet de Oplysninger, der kan fremskaffes om saadanne Smaakonflikter, som Regel vil være meget ufuldstændige.

Selv om der er indtruffet Konflikter, som Statistikken skulde have omfattet, men som det ikke er lykkedes at faa registreret, tør man dog antage, at langt de fleste, og navnlig alle saadanne, der har mere almindelig Betydning, er indbefattet deri.

For de Arbejdsstandsninger, om hvilke der er modtaget Indberetninger fra begge Parter, danner Indberetningerne det væsentligste Grundlag for Statistikken; man har dog saavel for disse Kon-

flikter som for dem, om hvilke der har manglet Indberetning fra den ene eller fra begge Parter, maattet søge til andre Kilder, blandt hvilke man særlig maa fremhæve Hovedorganisationernes, de forskellige Forbunds og Fagforeningers Organer, Beretningerne fra den faste Voldgiftsret, Beretningerne til Indenrigsministeriet om Forligsinstitutionens Virksomhed m. v.

B. Forholdene paa Arbejdsmarkedet.

Description générale du marché de travail.

Medens Industrien i 1919 og 1. Halvdel af 1920 arbejdede under særdeles gunstige økonomiske Vilkaar, indtraf der fra Vinteren 1920—21 en Vending i Konjunkturerne. Størsteparten af de industrielle Bedrifter, og først og fremmest saadanne Virksomheder, der skyldte Krigskonjunkturerne deres Tilblivelse, maatte indskrænke eller indstille deres Produktion. Under Højkonjunktoren 1919—20, da Lønforhøjelser som oftest kunde overvælttes paa Vareprisen, og enhver Standsning i Produktionen betød Tab af Fortjeneste, hjemsøgtes Industrien af et stort Antal Arbejdsnedlæggelser, for Størstepartens Vedkommende uvarslede. Efterhaanden som Forudsætningen for disse spredte Lønkampe bortfaldt, aftog deres Antal, og de spillede kun en ringere Rolle i de følgende Aar. Derimod var det samlede Omfang af Arbejdsstandsningerne i flere af disse Aar meget betydeligt som Følge af de ved Fornyelsen af Overenskomsterne i Aarene 1921, 1922 og 1925 etablerede Arbejdsstandsninger.

I Maanederne Februar—Maj 1921 udløb Størsteparten af de i 1920 afsluttede Overenskomster. Fra Arbejdsgivernes Side ønskede man at frigøre sig fra disse og fremsatte Krav om en Nedsættelse af Lønningerne. Kravet motiveredes ved Industriens Underlegenhed i Konkurrencen med Udlandet. Der førtes uden Resultat Forhandlinger om Overenskomstfornyelserne, tildels under Medvirkning af Forligsinstitutionen, og den 7. Marts iværksattes Lockout i Skotøjs- og Tekstilindustrien og den 18. Marts i Jern-, Teglværks- og Træindustrien. Ved et Forslag fra Forligsmanden blev der gjort Forsøg paa at ordne

hele den faglige Situation under eet dels gennem almindelige dels gennem særlige Bestemmelser for de enkelte Industrier. De almindelige Bestemmelser gik ud paa, at Lønnen skulde nedsættes med 13 Øre pr. Time straks og yderligere reguleres i August Maaned i Overensstemmelse med Pristallets Bevægelse; desuden kunde en Forhandling finde Sted om enkelte forældede eller fejlagtigt anvendte Bestemmelser, saaledes at disse kunde ændres, dog uden at Løn-niveauet derved forrykkedes. Dette Forslag blev vedtaget af Hoved-organisationerne, men da De samvirkende Fagforbund ikke mente at have Myndighed til at afslutte Overenskomst paa sine underordnede Organisationers Vegne, sendtes Forslaget til Afstemning i de enkelte Forbund, og da flere af disse Afstemninger førte til Forslagets Forkastelse, bortfaldt dette som Grundlag for en generel Ordning, og de løbende Arbejdsstandsninger fortsattes.

I Løbet af April Maaned opnaaedes der dog Enighed om Overenskomsterne i en Række Fag, tildels efter Retningslinierne i ovennævnte Mæglingsforslag, og da man var naaet saa vidt, at der kunde afsluttes Overenskomst for over Halvdelen af Industriens Arbejdere, hævedes Lockouterne i Tekstil- og Skotøjsindustrien fra den 13. April. For Træindustriens Vedkommende kunde Arbejdet genoptages den 15. April. Størst Vanskelighed voldt Forhandlingerne med Dansk Arbejdsmandsforbund og med de forskellige Fag under Jern- og Metalindustrien. Lockouterne kunde for Jern- og Teglværksindustriens Vedkommende først hæves omkring Maj Maanedes Begyndelse.

Angaaende Omfanget af Lockouterne i Foraaret 1921 skal meddeles følgende Oversigt:

	Største Antal Arbejdere i Konflikt	Antal tabte Arbejdsdage
Jern- og Metalindustrien	24 000	824 000
Tekstilindustrien	4 200	130 000
Skotøjsindustrien	3 100	93 600
Træindustrien	2 100	52 900
Teglværksindustrien	1 200	37 300

Ogsaa i nogle Fag udenfor de egentlige Industrifag fandt der i 1921 Arbejdsstandsninger Sted i Anledning af Fornyelsen af Over-

enskomsterne. Dette gjaldt saaledes Farmaceuterne, der iværksatte Strejke den 1. Maj, og først efter en Maanedes Forløb opnaedes der Enighed om en ny Overenskomst. Farmaceutstrejken omfattede ca. 700 Farmaceuter og medførte et Tab af 17 600 Arbejdsdage. — Heller ikke Landarbejderforbundet fik sin Overenskomst fornyet uden Konflikt. Efter at Arbejdsgiverforeningen havde varslet Lockout og Forbundet Strejke, iværksattes Arbejdsstandsning den 19. Maj; Konflikten hævdes den 4. Juni, efter at Parterne havde vedtaget et af Forligsmanden stillet Mæglingforslag. Strejken omfattede ca. 10 000 Arbejdere og medførte et Tab af ca. 140 000 Arbejdsdage. Denne Strejke blev Aarets sidste Helfagskamp. En Række Smaakonflikter forefaldt i Jernindustrien efter Lockoutens Ophævelse paa Grund af Uenighed om, hvorledes Akkordarbejdet skulde lønnes, indtil Priskuranten blev endelig fastsat. Ligeledes voldte Gennemførelsen af Augustreguleringen nogen Uro, særlig i Byggefagene. Iøvrigt forefaldt af betydelige Konflikter kun en 2 Maaneders Strejke af Byggearbejdere i Aabenraa.

De i Aaret 1921 afsluttede Overenskomster var kun gældende for et Aar, og i 1922 fandt Fornyelse af saa godt som alle Overenskomsterne Sted igen. Foruden Lønspørgsmaalet var der ved denne Fornyelse af Overenskomsterne forskellige andre Spørgsmaal til Forhandling, hvoraf det vigtigste angik Arbejdstiden, idet den mellem Hovedorganisationerne afsluttede Arbejdstidsoverenskomst af 17. Maj 1919, der fastsatte en Arbejdsdag paa 8 Timer, den 17. Dec. 1921 blev opsagt af Arbejdsgiverforeningen.

Aaret begyndte med en Lockout overfor Litograferne, hvilken Konflikt dog kun varede nogle faa Dage, idet et Forslag til ny Overenskomst, som man ved Forhandlingerne var enedes om allerede inden Lockoutens Ikrafttræden, blev godkendt ved Afstemning i Forbundet. Iøvrigt gik Forhandlingerne i Staa i de fleste Fag, hvorefter Forligsinstitutionen — i Anledning af udstedte omfattende Lockoutvarsler — foranledigede Forhandlingerne genoptaget om de for Fagene særlige Forhold, medens forskellige almindelige Spørgsmaal

(herunder Løn og Arbejdstid) optoges til Forhandling i Forligsinstitutionen. Den 3. Februar stillede Forligsmændene et Mæglingsforslag til Ordning af hele den faglige Situation for de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer. Efter dette Forslag skulde Lønningerne nedsættes med 15 pCt., og der skulde foretages Lønregulering i August i Overensstemmelse med Pristallets Bevægelse; Overarbejdstillæget for de første to Timer blev ansat til højst 25 pCt., og der skulde optages Forhandlinger om Forlængelse af Arbejdstiden for Sæsonarbejdere og Opsyn m. v. samt om Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holdsdrift, eventuelt med Afgørelse af et Nævn. Forslaget blev imidlertid forkastet, hvorefter den varslede Lockout blev iværksat den 15. Februar. Lockouten omfattede bl. a. Arbejdere i Bogtrykfacet i København, Chokolade- og Sukkervarefabrikker, Entreprenører, Jernindustrien, Kalk- og Teglværker, Margarinefabrikker, Murere og Tømrere, Oliemøller, Skotøjsfabrikker, Sukkerfabrikker og Tekstilindustrien. Foruden Organisationer under De samvirkende Fagforbund var adskillige udenfor disse staaende Organisationer indbefattet under Lockouten, herunder bl. a. de københavnske Byggefag. For disse blev der af Forligsinstitutionen foretaget et Mæglingsforsøg kort Tid efter Lockoutens Iværksættelse, hvilket dog ikke førte til noget Resultat. En i Begyndelsen af Marts ligeledes af Forligsinstitutionen genoptaget Mægling mellem Hovedorganisationerne mislykkedes ogsaa, og Konflikten fortsattes og udvidedes yderligere ved Inddragning af flere Fag under Lockouten.

Forhandlinger mellem Parterne, saavel i enkelte Fag som mellem Hovedorganisationerne, fandt stadig Sted, og den 4. April tiltraadte Hovedorganisationerne et af Forligsmændene udarbejdet Forslag til en generel Ordning af Overenskomstforholdene. Forslaget blev underskrevet af Hovedorganisationernes Formænd og senere vedtaget paa begges Generalforsamlinger. Lønnedsættelsen blev ligesom efter Mæglingsforslaget af 3. Februar paa 15 pCt., dog med Adgang for særlig lave Lønninger til at faa Nedgangen reduceret til indtil 12 pCt., men Overarbejdstillæget blev ansat til højst 25 pCt. for den første

og højst $33\frac{1}{3}$ pCt. for den anden Overtime. Overenskomsten af 17. Maj 1919 om 8-Timers Arbejdsdagen fornyedes, kun at Vagt- og Opsynstjeneste undtoges, medens Bestemmelsen om en Forhandling om Forlængelse af Arbejdstiden for Sæsonarbejdere udgik. Pristalsreguleringer i Overenskomstperioden skulde finde Sted. Lockouten hævdedes derefter fra og med den 10. April, men hermed var Konflikten dog ikke til Ende, idet flere af Fagforbundene, herunder Dansk Arbejdsmandsforbund, hævdede deres Ret til selvstændigt at tage Stilling til Forliget, forkastede dette og fortsatte Arbejdsstandsningen. Arbejdsgiverforeningen protesterede herimod, men De samvirkende Fagforbund hævdede, at deres Tiltrædelse af Forliget kun betød, at de forpligtede sig til ikke at yde økonomisk Støtte til de Fag, der ikke vilde gaa i Arbejde paa Forligets Betingelser, og at de ikke havde Magt til at tvinge de enkelte Forbund. Under disse Forhold varslede Arbejdsgiverforeningen paany Lockout overfor De samvirkende Fagforbund, men Aktionen naaede dog ikke længere end til Udstedelse af 1ste Varsel. Ved Forhandlinger mellem Arbejdsgiverforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund lykkedes det at komme til Enighed angaaende Arbejdsmændene, og den 26. April kunde Arbejdet genoptages i fuld Udstrækning i de fleste Virksomheder. Ogsaa med de øvrige Organisationer, der ikke havde tiltraadt Forliget, opnaaedes der efterhaanden Overenskomst, og ligeledes med de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer. For de københavnske Byggefag blev der afsluttet Overenskomst i de første Dag af Maj, og Konflikten naaede sin endelige Afslutning den 5. Maj.

Konflikten varede i alt, fra de første Fag lockoutedes til de sidste genoptog Arbejdet, 66 Arbejdsdage. Den berørte 4 474 Arbejdsgivere, der tilsammen beskæftigede 47 958 Arbejdere. Disse tabte 2 265 463 Arbejdsdage. Den hertil svarende Arbejdsløn er beregnet til 25,7 Mill.Kr. Der maa dog overfor disse Opgørelser tages det Forbehold, at man overalt har regnet med en Arbejdsdag af 8 Timer og Arbejde paa alle Ugens Dage, en Forudsætning, der ikke fuldt ud holder Stik. I efter-

følgende Oversigt er for de enkelte Industrigrupper anført Konfliktens Varighed, det Antal Arbejdere, den omfattede, og Antallet af tabte Arbejdsdage.

	Varighed Dage	Antal Arbejdere	Tabte Arbejdsdage
Sukkerfabrikker.....	57	1 231	61 393
Chokolade- og Sukkervarefabrikker.....	57	1 181	54 679
Tekstilindustri.....	50	7 610	380 500
Skotøjsfabrikker.....	48	2 332	111 288
Teglværker m. m.....	57	2 116	118 709
Murermestre.....	65	3 571	203 495
Tømrermestre.....	66	1 090	58 393
Entreprenører.....	57	1 846	54 371
Blikkenslager- og Kobbersmedemestre.....	55	750	36 514
Jern- og Metalindustri.....	57	17 183	816 975
Københavns Bogtrykkerforening.....	40	1 549	61 760
Papirfabrikker.....	46	1 097	46 573
I øvrigt.....	—	6 402	260 813
Tilsammen... 66		47 958	2 265 463

En Fordeling af Arbejdertallet og de tabte Arbejdsdage paa de forskellige Fag er meddelt i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdere	Tabte Arbejdsdage
Sukkervarearbejdere.....	1 181	54 679
Tekstilarbejdere.....	7 613	357 811
Skotøjsarbejdere.....	2 332	111 288
Murere.....	1 056	47 200
Hustømrere.....	1 267	74 100
Keramikere.....	216	10 317
Smede og Maskinarbejdere.....	6 517	299 582
Elektrikere.....	658	67 000
Typografer.....	1 419	58 000
Dansk Arbejdsmandsforbund.....	15 774	899 118
Kvindeligt Arbejderforbund.....	1 590	73 140
I øvrigt.....	8 335	213 228
Tilsammen... 47 958		2 265 463

I Resten af Aaret 1922 var der Ro paa Arbejdsmarkedet, og ogsaa i 1923 var der kun faa og lidet omfattende Arbejdsstandsninger. For langt de fleste Overenskomstets Vedkommende blev der i Sommeren 1922 i Henhold til en Bestemmelse i det generelle Forlig af 4. April 1922 truffet Aftale om en yderligere Forlængelse af Overens-

komsterne paa et Aar, saaledes at de fleste af Overenskomsterne først udløb i Foraarsmaanederne 1924. Der blev herefter kun forholdsvis faa Fags Vedkommende Tale om Afslutning af nye Overenskomster i 1923, og med et Par Undtagelser lykkedes det for disse Fag at faa Overenskomsterne forlængede uden Konflikt.

I 1924 fandt der derimod Overenskomstfornyelse Sted for saa godt som alle Fag. Disse Forhandlinger paabegyndtes i Efteraaret 1923, og for at give den fornødne Tid dertil enedes Hovedorganisationerne om, at den gældende Opsigelsesfrist af 3 Maaneder skulde forkortes til 1 Maaned. Det lykkedes derpaa ved de efterfølgende Forhandlinger at opnaa Enighed for adskillige Fag, hvoraf de vigtigste var: Jernindustrien, Træindustrien, Beklædningsindustrien, Blikkenslagere, Murere og Tømrere i København og Murere i Provinsen samt senere Papirindustrien og Malerfaget. Derimod var det ikke lykkedes at opnaa Enighed for Kedel- og Maskinpasserne samt Dansk Arbejdsmandsforbund, hvilke Fag er beskæftiget indenfor saa godt som alle Industrier, og heller ikke for Tekstilfaget og forskellige andre Fag. Det Fag, der først varslede Arbejdsstandsning, var Kemigraferne, idet Dansk litografisk Forbund den 1. Februar 1924 sendte Varsel om Strejke hos Reproduktionsanstaltens Principalforenings Medlemmer fra den 15. Februar ved normal Arbejdstids Ophør. Til den berammede Tid traadte Strejken i Kraft, og Arbejdsgiverforeningen varslede derefter Lockout fra og med den 8. Marts overfor samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af litografisk Forbund. Iværksættelsen af denne Lockout udsattes dog, idet Forligsmanden optog Sagen til Mægling; denne Mægling førte til en Bilæggelse af Konflikten, hvorefter Arbejdet indenfor Faget genoptoges den 17. Marts.

Imidlertid var der af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund samt af Tekstilarbejderforbundet afgivet Varsel om Strejke, og dette i Forbindelse med, at det stadig ikke var lykkedes at opnaa Overenskomst med Dansk Arbejdsmandsforbund, som havde opsagt saa godt som alle de løbende Overenskomster, foranledigede Arbejdsgiverforeningen

til under 16. Februar at afgive første Varsel om Lockout, hvilket Lockoutvarsel allerede under 18. Februar besvaredes af Dansk Arbejdsmandsforbund med et 1. Strejkevarsel.

Imidlertid blev de varslede Strejker udsat og Forhandlingerne genoptaget for alle de her tre nævnte Fag, og det lykkedes herunder at opnaa Enighed for Kedel- og Maskinpassernes Vedkommende. Det samme lykkedes derimod ikke for Tekstilfaget, hvorfor Forligsinstitutionen indkaldte Parterne til Forhandling; et af Forligsmanden stillet Mæglingsforslag blev derefter vedtaget af begge Parter. For Arbejds-mændenes Vedkommende var Situationen endnu ikke akut, idet der kun forelaa 1ste Varsler om saavel Lockout som Strejke, men den 29. Februar afgav Arbejdsgiverforeningen 2det Varsel om Lockout i Jernindustrien fra 8. Marts og Bebudelse af Lockout overfor en stor Del af Dansk Arbejdsmandsforbunds øvrige Medlemmer. Dette Lockoutvarsel fremkaldte Dagen efter et omfattende 2det Strejkevarsel fra Dansk Arbejdsmandsforbund. Parterne blev imidlertid af Forligsinstitutionen indkaldt til Møde den 6. Marts, og ved de derefter følgende Forhandlinger lykkedes det at udforme et Mæglingsforslag, som blev vedtaget paa begge Sider.

Hermed var samtlige pr. 1. Februar løbende Overenskomster fornyet hovedsagelig paa det Grundlag, at der var ydet Arbejderne et Løntillæg paa 2 pCt. i Overensstemmelse med Pristallets Stigning, for de lavest lønnede Fag dog noget mere. For de efter 1. Februar udløbende Overenskomster lykkedes det ligeledes for de fleste Fags Vedkommende at opnaa Enighed om Fornyelse, uden at der blev etableret Arbejdsstandsning. I adskillige Tilfælde lykkedes dette kun ved Forligsinstitutionens Hjælp, saaledes for Sadelmagerfaget, kvindelige Arbejdere i Margarineindustrien, Snedkerfaget, Jord- og Betonarbejdere i København, Havnearbejdere og Lager- og Pakhusarbejdere m. fl. samt Styr mænd og Maskinmestre til Søs. For nogle Fags Vedkommende fandt der dog Arbejdsstandsning Sted, saaledes for Gartnere, der var i Strejke i 44 Arbejdsdage, hvorved ca. 11 000 Arbejdsdage gik tabt, Bogbindere, hvor et

af Forligsmanden stillet Mæglingforslag blev forkastet af Arbejderne, hvilket medførte en Konflikt, hvorved der tabtes ca. 39 500 Arbejdsdage, idet der strejkedes i 18 Dage af ca. 1 600 Arbejdere, medens en nogle Dage efter Strejkens Udbrud paafulgt Lockout omfattede ca. 750 Arbejdere samt Drejere, hvor en Strejke og paafølgende Lockout medførte Tab af ca. 2 000 Arbejdsdage. Endelig fandt Aarets mest omfattende Arbejdsstandsning Sted som Følge af bristede Overenskomstforhandlinger for Bryggeriarbejdere. Under Forligsmandens Ledelse var der mellem Forbundets og Bryggeriforeningens Formænd indgaaet en Overenskomst, som skulde sanktioneres af Medlemmerne, men Arbejderne nægtede saadan Sanktion, hvorefter Arbejdet nedlagdes fra og med den 5. Maj. Først den 31. Maj hævedes Strejken, efter at der atter var bragt Forhandlinger i Gang mellem Parterne. Strejken varede saaledes 21 Arbejdsdage, og da den omfattede ca. 4 150 Arbejdere, medførte den et Tab af godt 87 000 Arbejdsdage eller op imod Halvdelen af samtlige ved Arbejdsstandsning i 1924 tabte Arbejdsdage.

I Efteraaret 1924 fandt der Opsigelse Sted af saa godt som alle de i første Kvartal 1925 udløbende Arbejdsoverenskomster, der omfattede de fleste Overenskomster af større Betydning, ligesom ogsaa næsten alle senere udløbende Overenskomster blev opsagt, og i Februar Maaned blev der ført orienterende Forhandlinger vedrørende Overenskomstsituationen. Optrækkende Arbejdsstandsninger indenfor Konfektionsindustrien og Bogtrykindustrien i København blev afværget ved Forligsinstitutionens Hjælp, men da Overenskomstforhandlingerne iøvrigt ikke førte til noget Resultat, blev der afgivet Strejkevarsler af forskellige Fagforbund, deriblandt et ret omfattende Varsel af Dansk Arbejdsmandsforbund (overfor Jernindustrien, Olieindustrien, Margarineindustrien, Sukkerindustrien m. fl. Industrier), hvilket foranledigede Arbejdsgiverforeningen til at udstede Lockoutvarsel overfor Jernindustriens Arbejdere som Helhed. Lidt ind i Marts Maaned foretog Forligsinstitutionen Mægling i de Fag, hvor der var Fare for Konflikt, og der blev stillet Mæglingforslag vedrørende Sko-

tøjs-, Tekstil- og Træindustrien, hvor Lønningerne foresloges forhøjet med 3 pCt. Da der vedrørende Dansk Arbejdsmandsforbunds Overenskomster kun i ganske ringe Grad havde været ført Realitetsforhandlinger, rettede Forligsinstitutionen den 14. Marts en Henstilling til Parterne om at optage Forhandlinger paa et nærmere angivet Grundlag med Hensyn til Lønningerne, Lønregulering i Overenskomstperioden og Overenskomsternes Varighed. Forhandlingsgrundlaget skulde være, at Lønningerne forhøjedes med 3 pCt. undtagen i Jernindustrien, hvor de skulde forblive uforandrede, og at der i enkelte Fag med særlig lave Lønninger derudover kunde foretages en Forhøjelse med 2 Øre pr. Time, ligesom der kunde foretages Regulering af enkelte Satser, der var bragt ud af Niveau. Denne Henstilling blev imidlertid forkastet af Dansk Arbejdsmandsforbund, der erklærede ikke at kunne tiltræde Henstillingen i dens Helhed, men var villig til at udsætte de varslede Strejker og forelægge Sagen for Forbundets øverste Myndighed, Kongressen. Herefter traadte traadte saavel de varslede Strejker som Lockouten i Jernindustrien i Kraft den 18. Marts ved Arbejdstidens Ophør.

Den saaledes foreliggende Situation var formentlig medvirkende til, at de af Forligsinstitutionen stillede Mæglingsforslag vedrørende Træ-, Skotøjs- og Tekstilindustrien samt Farverier blev forkastet, for de tre førstnævntes Vedkommende af Arbejdsgiverne og for sidstnævnte af Arbejderne; de varslede Strejker blev dog kun sat i Kraft af Træindustriarbejderforbundet og Tekstilarbejderforbundet for Farverierens Vedkommende, hvilke Strejker senere afsluttedes, efter at der var opnaaet Enighed mellem Parterne.

Foruden Dansk Arbejdsmandsforbunds Strejker blev der iværksat enkelte andre, f. Eks. af Kvindeligt Arbejderforbund overfor Sukkerfabrikkerne og Margarineindustrien, og de iværksatte Strejker og Lockouten i Jærnindustrien omfattede henholdsvis ca. 14 000 og 17 700, i alt ca. 31 700 Arbejdere. Imidlertid udstedtes der et nyt omfattende Lockoutvarsel, men en Udvidelse af Konflikten hindredes foreløbig, idet Forligsmændene under 27. Marts rettede en Henvendelse til

Hovedorganisationerne om for samtlige opsagte, men endnu ikke fornyede Overenskomster at paabegynde Forhandlinger paa det i Hensigten af 14. Marts vedrørende Arbejdsmandsoverenskomsterne angivne Grundlag, idet dog Jernindustriens Overenskomstforhold toges ud til samlet Forhandling paa frit Grundlag. Denne Henvendelse blev ganske vist ikke straks tiltraadt af Arbejdsgiverforeningen, men Tiltrædelse fandt Sted, efter at der under Forligsmændenes Ledelse var afsluttet en Overenskomst mellem de to Hovedorganisationer, hvorved der fastsattes bestemte Frister for Forhandlingernes Førelse m. v.

Ved de derefter optagne Forhandlinger blev der opnaaet Enighed i adskillige Fag, og for Resten af Fagene blev der af Forligsmændene den 11. April stillet 22 Mæglingforslag. Samtlige disse Forslag blev tiltraadt af Arbejdsgiverforeningen, medens nogle af dem blev forkastet af Arbejderne, herunder Smede og Arbejdsmand. Den af Arbejdsgiverforeningen varslede, udvidede Lockout og en af De samvirkende Fagforbund varslet Sympatistrejke traadte herefter i Kraft den 20. og 21. April. Den udvidede Lockout omfattede bl. a. Cigar- og Tobaksindustrien, Beklædningsindustrien, Tændstikfabrikker, Svovlsyre- og Superfosfatfabrikker, Entreprenører, Arbejdsmand hos Murere og Tømrere i Provinsen, Grusgrave og Skærvfabrikker, Kalk- og Teglværker, Papirfabrikker, den keramiske Industri, Sadelmagere og Tapetserere, Malere, Snedkere, Træindustrien, Skotøjsindustrien og Tekstilindustrien, medens Sympatistrejken bl. a. omfattede en Del fra Lockouten undtagne Virksomheder og Arbejdere samt Kørsel og Transport til og fra de Virksomheder og Pladser, hvor der var Arbejdsstandsning. Desuden blev der iværksat Lockout for en Del udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Arbejderorganisationer, bl. a. Murersvende i Provinsen, Elektrikere og en Del andre Fag, beskæftiget i Jernindustrien, samt Arbejdsmand i Gentofte, Lyngby m. v. og Køge. Konflikten omfattede herefter godt 82 000 Arbejdere, og den 15. Maj iværksatte Arbejdsmandsforbundet almindelig Transportstrejke, hvorved Tallet øgedes til ca. 94 000 Arbejdere.

Den 18. Maj bragtes Lockouten overfor Murersvendene i Provinsen til Ophør ved Forligsinstitutionens Medvirken, men den 2. Juni udvidedes Konflikten ved en af Sømænd og Søfyrbødere iværksat Sympatistrejke.

Henimod Slutningen af Maj Maaned opnaaede Jernindustrien ved direkte Forhandlinger Enighed saavel med de faglærte Arbejdere som med Arbejds mænd og Kvinder paa Basis af en Lønforhøjelse paa 3 pCt. fra 1. August samt en Forhøjelse af de mindste Lønninger straks. Den 1. Juni blev Forhandlingerne om de Arbejdsmands-overenskomster, hvorom der ikke var opnaaet Enighed, genoptaget under Hovedorganisationernes Medvirken, men de sluttede uden Resultat. Forligsmændene indkaldte derpaa Parterne til Møde, og et af dem stillet Mæglingsforslag blev vedtaget af begge Parter den 5. Juni. Efter denne Overenskomst forhøjedes Lønningerne med 3 pCt., og for de særlig lave Lønninger gaves en yderligere Forhøjelse fra 1 til 4 Øre pr. Time. Efter at der ligeledes med Forligsinstitutionens Bistand var opnaaet Enighed vedrørende det eneste tilbageværende Fag, for hvilket der ikke var sluttet Overenskomst, Keramikerne, blev der den 6. Juni sluttet Overenskomst mellem Hovedorganisationerne om Arbejdets Genoptagelse fra Mandag den 8. Juni ved den normale Arbejdstids Begyndelse. Denne Overenskomst indeholdt bl. a. en Bestemmelse om Nedsættelse af et Fællesudvalg til Udarbejdelse af Forslag til Regler for fremtidige Forhandlinger.

I de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Fag genoptoges Arbejdet ligeledes den 8. Juni eller en af de nærmest følgende Dage.

Den saaledes afsluttede Konflikt havde herefter varet fra 19. Marts til 8. Juni, eller i alt $62\frac{1}{2}$ Arbejdsdage; af dette Tidsrum omfattede den udvidede Konflikt $36\frac{1}{2}$ à $37\frac{1}{2}$ Dage, medens Transportstrejken var i Kraft i $16\frac{1}{2}$ Dage.

I efterfølgende Oversigt (S. 20) findes en Opgørelse, fordelt paa Industrier, over det Antal Arbejdere, der var impliceret i Konflikten samt over Antallet af tabte Arbejdsdage.

Konflikten omfattede saaledes i alt c. 95 100 Arbejdere med et samlet Tab af ca. 4 022 000 Arbejdsdage. Det skal dog bemærkes, at

Den store Konflikt i 1925.

	Strejker		Lockouter		Tilsammen	
	Antal Arbejdere	Antal tabte Arbejdsdage	Antal Arbejdere	Antal tabte Arbejdsdage	Antal Arbejdere	Antal tabte Arbejdsdage
Jern- og Metalindustr.	6 975	431 388	19 974	1 192 711	26 949	1 624 099
Tekstilindustrien	»	»	8 200	307 500	8 200	307 500
Tobaksindustrien	780	19 110	5 000	177 500	5 780	196 610
Beklædningsindustrien	»	»	5 100	196 350	5 100	196 350
Kalk-, Tegl- og Kaolin- industrien	125	4 562	3 850	144 376	3 975	148 938
Sukkerindustrien	2 246	137 490	80	3 000	2 326	140 490
Olieindustrien	2 192	134 607	»	»	2 192	134 607
Murermestre	»	»	4 300	127 150	4 300	127 150
Cementindustrien	1 725	107 813	»	»	1 725	107 813
Snedkermestre	»	»	2 710	101 625	2 710	101 625
Entreprenører	35	1 312	2 575	96 164	2 610	97 476
Malermestre	»	»	2 500	93 750	2 500	93 750
Skotøjsindustrien	»	»	2 500	93 750	2 500	93 750
Træindustrien	377	23 511	1 600	60 000	1 977	83 511
Papirindustrien	»	»	1 300	48 750	1 300	48 750
Keramisk Industri	»	»	1 200	45 000	1 200	45 000
Margarineindustrien	630	38 336	»	»	630	38 336
Stenhuggermestre	»	»	975	36 563	975	36 563
Svovlsyre- og Super- fosfatindustrien	»	»	415	15 978	415	15 978
Havne- og Købmands- org. (Transp.strejke)	12 000	198 000	»	»	12 000	198 000
Andet	1 151	23 893	4 575	161 712	5 726	185 605
I alt	28 236	1 120 022	66 854	2 901 879	95 090	4 021 901
Heraf Dansk Arbejds- mandsforbund	25 519	1 036 021	10 705	397 327	36 224	1 433 348

man har regnet med 8 Timers Arbejde pr. Dag og Arbejde i alle Ugens 6 Arbejdsdage for samtlige Arbejdere, skønt der f. Eks. i Tekstilindustrien delvis blev arbejdet paa indskrænket Tid, hvorfor Tallene for tabte Arbejdsdage antagelig er lidt for store. Til Sammenligning skal anføres, at den store Lockout i 1899 omfattede ca. 34 000 Arbejdere med et Tab af 2 713 000 Arbejdsdage og Lockouterne i 1921 og 1922 henholdsvis ca. 34 600 Arbejdere med 1 138 000 tabte Arbejdsdage og ca. 48 000 Arbejdere med 2 265 000 tabte Arbejdsdage. Konflikten i 1925 er saaledes absolut set langt den største Arbejdskonflikt, der har

fundet Sted her i Landet, men i Forhold til Størrelsen af den Del af Befolkningen, der ernærer sig ved Haandværk og Industri, var den dog ikke væsentlig større end Lockouten i 1899.

Konflikten berørte ca. 8 800 Arbejdsgivere, der alle var Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening med Undtagelse af en Del Sadelmagermestre, der deltog i Lockouten til Trods for, at de ikke stod i denne Organisation. — Af Arbejderne var Hovedparten Medlemmer af Fagforeninger og Fagforbund tilknyttet De samvirkende Fagforbund, nemlig ca. 89 400 med et samlet Tab af Arbejdsdage paa 3 865 000; fra Organisationer udenfor De samvirkende Fagforbund var der ca. 5 700 Arbejdere med ca. 157 000 tabte Arbejdsdage indbefattet under Konflikten. Af de under De samvirkende Fagforbund staaende Forbund var Dansk Arbejdsmandsforbund det, der havde langt det største Antal Konfliktdeltagere, nemlig ca. 36 200 Arbejdere med 1 433 000 tabte Arbejdsdage.

Det samlede Tab af Arbejdsløn er efter den ved Konflikten Indtræden opnaaede Arbejdsfortjeneste opgjort til ca. 48 Mill. Kr. Som det fremgaar af det foregaaende var der dog i Virkeligheden, inden Konflikten traadte i Kraft, indrømmet Arbejderne et Løntillæg paa 3 pCt. undtagen i Jern- og Metalindustrien, hvilket Løntillæg for Konfliktperioden vilde have udgjort ca. 0,8 Mill. Kr. Det skal bemærkes, at der ved Beregningen af tabt Arbejdsløn ligesom af tabte Arbejdsdage er regnet med fuld Arbejdstid for samtlige Arbejdere.

Endelig er der foretaget en Opgørelse over, hvor stort et Beløb, der af Fagforeningerne er udbetalt i Understøttelser til Arbejderne under Konflikten, hvilket Beløb andrager ca. 21 Mill. Kr. Her maa dog bemærkes, at dette Beløb ikke udelukkende er udbetalt til de strejkende og lockoutede Arbejdere, men ogsaa til saadanne andre Arbejdere, der paa Grund af Konflikten mistede deres almindelige Arbejdsløshedsunderstøttelsesret.

I foranstaaende Opgørelse over Storkonflikten er medregnet Arbejdsnedlæggelse af Arbejdere, der egentlig ikke var indbefattet under de udstedte Lockout- eller Strejkevarsler, men som alligevel nedlagde

Tabel 1. Arbejdsstandsninger 1921—25.

Cessations de travail en 1921—25.

Aar og Maaned <i>an et mois</i>	Arbejdsstandsningens Art <i>nature des cessations de travail (S = grève) L = lockout)</i>	Arbejdere eller Arbejder- organisationer <i>catégories d'ouvriers</i>	Arbejdsgivere eller Arbejds- giverorganisa- tioner <i>catégories de patrons</i>	Sted <i>lieu</i> (Hele Landet = <i>le pays entier</i> København = <i>Copenhague</i>)	Antal Arbejdsgivere <i>nombre de patrons</i>	Antal Arbejdere <i>nombre d'ouvriers</i>	Standningens Varighed i Dage <i>durée (jours)</i>	Antal tabte Arbejdsdage <i>jours chômés</i>
1921								
Marts	L	Tekstilarbejdere <i>tisserands, etc.</i>	Tekstilindustrien <i>industrie textile</i>	Hele Landet	73	4200	31	130000
—	L	Skotøjsarbejdere <i>cordonniers</i>	Skotøjsindustrien <i>cordonneries</i>	Hele Landet	85	3120	30	93600
—	L	Smede m. fl. <i>forgerons, etc.</i>	Jern- og Metal- industrien <i>indust.</i> <i>en métaux</i>	Hele Landet	557	24000	34	824000
—	L	Arbejdsmd. m. fl. <i>manœuvres, etc.</i>	Teglværksindust. <i>briqueteries et tuileries</i>	Hele Landet	110	1200	32	37300
—	L	Træindustriarb. m. fl. <i>ouvriers en bois, etc.</i>	Træindustrien <i>industrie en bois</i>	Hele Landet	247	2100	32	52900
Maj	S	Farmaceuter <i>aide-pharmac.</i>	Apotekere <i>pharmaciens</i>	Hele Landet	283	705	25	17625
—	S og L	Landarbejdere <i>ouv. agricoles</i>	Landbrugere <i>agriculteurs</i>	Hele Landet	1400	10000	14	140000
Aug.	S	Murere og Tømrere <i>maçons et charpentiers</i>	Murer- og Tømrermestre <i>maçonneries et charpenteries</i>	Aabenraa	13	138	52	6969
95 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger <i>conflicts pour lesquels on a obtenu des renseignements</i>					128	2626	—	18790
Tilsammen 103 Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger <i>total des conflicts pour lesquels on a obtenu des renseignements</i>					2896	48089	—	1 321184
7 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger ikke foreligger <i>conflicts sans renseignements</i>					—	—	—	—
1922								
Jan.	L	Litografer <i>litographes</i>	Litografer <i>litographie</i>	Hele Landet	56	235	4	940
April	S og L	Diverse Forbund <i>divers syndicats</i>	Medl. af Arbejds- giverforeningen <i>divers patrons</i>	Hele Landet	4474	47958	66	2 265463
27 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger					32	648	—	5588
Tilsammen 29 Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger ..					4562	48841	—	2 271991
2 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger ikke foreligger					—	—	—	—
1923								
April	S	Skræddere <i>tailleurs</i>	Skræddermestre <i>indust. de confect.</i>	København	46	380	7	2660

Tabel 1 (fortsat). Arbejdsstandsninger 1921—25.

Aar og Maaned	Arbejdsstandsningens Art	Arbejdere eller Arbejderorganisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorganisationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
1923 April	S	Guld-, Sølv- og Elektropletarb. <i>orfèvres et ruolz.</i>	Sølvvarefabrik <i>fabr. d'argenterie</i>	Fredericia og København	2	202	9	1818
—	S	Tapetserersvende <i>tapissiers</i>	Sadelmager- og Tapetserermestre <i>selliers et tapiss.</i>	København	60	260	29	7500
54 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger.....					—	1139	—	7699
Tilsammen 57 Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger...					—	1981	—	19677
1 anden Konflikt, for hvilken Oplysninger ikke foreligger					—	—	—	—
1924 Febr.	S	Kemigrafer <i>chimigraphes</i>	Reproduktionsanstalter <i>établissements de reprod.</i>	Hele Landet	16	105	25	2625
Marts	S	Gartnere <i>ouv. d'horticult.</i>	Planteskoler m. fl. <i>pépinières, etc.</i>	Hele Landet	32	250	44	11000
April	S og L	Bogbindersvende m. fl. <i>relieurs, etc.</i>	Bogbindermestre og Æskefabr. <i>reliure, etc.</i>	Hele Landet	284	2350	32	39300
—	S og L	Drejersvende <i>tourneurs</i>	Drejermestre <i>tournage</i>	København og Jylland	57	112	25	2015
Maj	S	Rebslageriarb. <i>cordiers</i>	Rebslagerier <i>corderies</i>	Hele Landet	5	217	8	1736
—	S	Arbejds mænd <i>manœuvres</i>	Jern-, Metal- og Kludebranchen <i>triage de ferraille, chiffons, etc.</i>	København og Aarhus	4	233	20	4600
—	S	Bryggeriarbejd. <i>ouv. de brasserie</i>	Bryggeriforen. <i>brasseries</i>	Hele Landet	28	4156	21	87276
64 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger.....					134	2335	—	26435
Tilsammen 71 Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger ..					560	9758	—	174987
1925 Marts	S	Træindustriarb. <i>ouvriers en bois</i>	Træindustrien <i>industrie en bois</i>	Hele Landet	—	2284	7	15988
—	S	Tekstilarbejdere <i>tisserands, etc.</i>	Farverier <i>teintureries</i>	Hele Landet	16	325	17	5525
—	S	Hustømrere <i>charpentiers</i>	Tømremestre <i>charpenneries</i>	København	172	1000	24	24000
—	S	Murersvende <i>maçons</i>	Murermestre <i>maçonneries</i>	København	221	1500	24	36000
—	S	Murarbejds mænd <i>aide-maçon</i>	Murermestre <i>maçonneries</i>	København	221	650	24	15600
—	L og S	Diverse Forbund <i>divers syndicats</i>	Medl. af Arbejdsgiverforeningen <i>divers patrons</i>	Hele Landet	8789	95090	62 ^{1/2}	4 021901
April	S	Hustømrere <i>charpentiers</i>	Tømremestre <i>charpenneries</i>	Odense	60	184	60	11040
40 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger.....					67	1298	—	8432
Tilsammen 47 Konflikter, for hvilke Oplysninger foreligger ..					—	102331	—	4 138486
2 andre Konflikter, for hvilke Oplysninger ikke foreligger					—	—	—	—

Arbejdet, hvad enten de fortsatte dermed til Konfliktens Ophør eller gik i Arbejde igen paa et tidligere Tidspunkt; endvidere er medregnet Fortsættelsen af Arbejdsstandsningen udover 8. Juni i forskellige Tilfælde, hvor Arbejderne f. Eks. nægtede at gaa i Arbejde sammen med Strejkebrydere. Derimod er Arbejdsnedlæggelser, der fandt Sted under Konflikten, f. Eks. fordi Arbejderne ikke vilde arbejde med Materiale, fremstillet af Strejkebrydere, betragtet som selvstændige Konflikter, forsaavidt de blev afsluttet inden 8. Juni. Endvidere er de indenfor den samme Periode som den store Konflikt stedfundne Strejker i de københavnske Byggefag betragtet som selvstændige Konflikter, da disse Strejker ingen direkte Forbindelse havde med Storkonflikten, selv om de selvfølgelig paavirkedes saavel af de ved Storkonflikten forringede Arbejdsmuligheder som af Situationen som Helhed. Disse Strejker varede 24 Dage, omfattede 3 150 Arbejdere og medførte et Tab af 75 600 Arbejdsdage. Endelig er betragtet som selvstændig Konflikt en Strejke af Tømmerne i Odense, der var organiseret i en selvstændig Fagforening. Denne Strejke fortsattes efter Storkonfliktens Ophør, idet Arbejdet først genoptoges den 6. Juli; Strejken omfattede 184 Arbejdere og medførte et Tab af c. 11 000 Arbejdsdage.

De i Aaret 1925 iøvrigt forefaldende Konflikter var faa og af ubetydeligt Omfang.

For Femaaret 1921—25 er i foranstaaende Tabel 1 meddelt Antallet af Konflikter med særskilt Anførelse af saadanne, som har været af betydeligere Karakter og som er omhandlet i det foregaaende.

C. Arbejdsstandsningernes Antal og Omfang samt Fordeling efter Fag.

Nombre et importance des grèves, répartition par industries.

I Femaaret 1921—25 er der registreret i alt 319 Arbejdsstandsninger eller 64 i aarligt Gennemsnit. I 1916—20 var det aarlige Gennemsnit 250, i 1911—15 55, i 1905—10 88 og i 1897—1904 89. Det høje Tal for Femaaret 1916—20 hidrører i første Rækk fra den stærke

Stigning i Priseniveauet i disse Aar, hvilket bl. a. gav Anledning til, at der ofte rejstes Krav om Løntillæg indenfor Overenskomstperioderne, og at selve Overenskomstperioderne forkortedes. I Aarene 1921 og 1922 var Priseniveauet stærkt nedadgaaende (Pristallet faldt fra 264 i Januar 1921 til 198 i Januar 1923), og Konflikternes Antal indskrænkedes stærkt; de derefter følgende to Aars svage Prisstigning var ikke tilstrækkelig til at forøge Antallet væsentligt, saa meget mere som en naturlig Reaktion gjorde sig gældende efter den omfattende Konflikt i 1922, og i 1925 var Priseniveauet atter stærkt nedadgaaende.

Derimod var Omfanget af Konflikterne betydeligt større i 1921—25 end i det foregaaende Femaar, hvilket fremgaar af Antallet af tabte Arbejdsdage, der maa anses for den bedste Maalestok for Arbejdsstandsningernes økonomiske Betydning.

Det ligger i Sagens Natur, at en Tid med Prisstigning vil kendetegnes ved forholdsvis mange, men lidet omfangsrige Konflikter, medens en Tid med Prisnedgang vil medføre forholdsvis faa, men til Gengæld omfattende Arbejdsstandsninger. Under en Prisstigning vil Arbejderne nemlig forholdsvis let kunne sætte deres Fordringer igennem, idet Industrien og de øvrige Erhverv først og fremmest er interesseret i at undgaa Arbejdsstandsninger, og hvis Prisstigningen fortsættes, snart vil have indvundet det, der maa ydes for at undgaa saadanne, og desuden vil Arbejderne i en saadan for Erhvervene gunstig Periode søge andre Forhold rettet ved Anvendelsen af Arbejdsstandsning overfor de paagældende Virksomheder. Under en Prisnedgang vil Arbejdsgivernes Krav om Lønnedgang derimod støttes stærkt ved den forholdsvis ringe Interesse de vil have i at holde Produktionen i Gang, og der vil derfor være en Tendens til at lade det komme til en Styrkeprøve ved Iværksættelse af store omfattende Arbejdsstandsninger.

I efterfølgende Tabel 2 er anført Arbejdsstandsningernes Antal og Omfang for hvert enkelt af de Aar, der foreligger Oplysninger for. Til Belysning af Omfanget er foruden Antallet af tabte Arbejdsdage angivet den paa Grund af Arbejdsstandsningerne tabte

Tabel 2. Arbejdsstandsningernes Antal og Omfang.
Nombre et importance des cessations de travail.

	Samlet Antal <i>nombre total</i>	Arbejdsstandsninger, for hvilke Oplysninger foreligger <i>avec des renseignements</i>			Arbejds- standsninger, for hvilke Oplysninger mangler <i>sans ren- seignements</i>
		Antal <i>nombre</i>	Antal tabte Arbejdsdage ¹⁾ <i>nombre des jours chomés</i>	Tabt Arbejdsløn ¹⁾ <i>salaires cal- culés des jours chomés</i>	
				Kr.	
1897	111	39	214 600	750 000	72
1898	147	109	123 000	402 000	38
1899	98	58	2 828 400	12 199 000	40
1900	82	55	218 300	600 000	27
1901	57	40	51 500	185 000	17
1902	68	44	133 300	353 000	24
1903	61	34	18 500	50 000	27
1904	86	61	68 900	195 000	25
1905	75	51	499 200	1 017 000	24
1906	90	62	68 400	261 000	28
1907	105	66	255 200	1 015 000	39
1908	122	79	85 100	311 000	43
1909	65	47	57 900	172 000	18
1910	71	53	60 700	220 000	18
1911	51	50	647 800	2 750 000	1
1912	60	59	49 600	181 000	1
1913	76	70	381 500	842 000	6
1914	44	35	56 100	143 000	9
1915	43	40	31 900	122 000	3
1916	66	63	241 400	1 500 000	3
1917	215	205	214 400	1 286 000	10
1918	253	207	194 400	1 750 000	46
1919	472	339	915 900	14 940 000	133
1920	243	169	1 306 200	22 041 000	74
1921	110	103	1 321 200	19 659 000	7
1922	31	29	2 272 000	25 810 000	2
1923	58	57	19 700	262 000	1
1924	71	71	175 000	1 907 000	»
1925	49	47	4 138 500	50 024 000	2

¹⁾ I Antallet af tabte Arbejdsdage og Beløbene for tabt Arbejdsløsen er for Aarene 1916—20 indbefattet et skønsmæssig anslaaet Tillæg for de Konflikter, hvor Oplysninger herom savnes paa Grund af det store Antal af saadanne Konflikter i disse Aar. Det saaledes anslaaede Tillæg er dog af underordnet Betydning for Aarene 1916—19, men udgør i 1920 op imod Halvdelen af de anførte tabte Arbejdsdage, idet man bl. a. savner Oplysninger for den store Havne- og Sømandstrejke, der er anslaaet til at have medført et Tab af 560.000 Arbejdsdage.

Arbejdsløen som Holdepunkt for en Bedømmelse af det ved Arbejds-konflikterne forvoldte Tab. En fuldstændig Beregning af dette Tab er ikke mulig, idet en saadan Beregning vilde kræve, at man var i Stand til at opgøre ikke blot den Løn, Arbejderne mister, og den Fortjeneste, Arbejdsgiverne gaar glip af, men tillige Tab, der lides af andre Virksomheder eller af Forbrugerne, ved at disse ikke kan faa de Varer, de efterspørger, og det Tab, Virksomhedernes Indehavere og Arbejdere efter selve Konfliktens Afslutning lider ved, at andre Producenter kommer ind paa Markedet. Ved Sammenligning af Størrelsen af den tabte Arbejdsløen i de forskellige Aar maa Forskydningerne i Pris- og Lønniveauet tages i Betragtning.

I Tabel 3 er dernæst meddelt Arbejdsstandsningernes For- deling efter Fag, dels i det sidste Femaar, dels i de fire foregaaende Perioder, for hvilke Arbejdsstandsningerne er blevet statistisk be- handlet. Fordelingen er foretaget efter de paagældende Arbejderses Fag, saaledes at en Konflikt mellem et Jærnstøberi og dets Model- snedkere er henført til Snedkerfaget, mellem en Cementfabrik og dens Bødkere til Bødkerfaget o. s. v. Hvis Arbejdere af forskellige Fag har været med i Konflikten, og denne dog er regnet som en enkelt Kon- flikt, er den henført til det Fag, som de fleste Arbejdere tilhørte, eller hvem Konfliktens Genstand nærmest angik. Enkelte saadanne Kon- flikter er dog henført til Grupperne: Forskellige Fabrikfag eller for- skellige Arbejdsmandsfag, der iøvrigt omfatter saadanne Fag, der ikke er særskilt nævnt, f. Eks. fordi der kun har været en enkelt Kon- flikt. Til forskellige Fabrikfag er bl. a. henført Konflikter i Jern- og Metalindustrien, Farveri-, Olie-, Gummi-, Svovlsyre- og Cement- industrien, til »forskellige Arbejdsmandsfag« bl. a. Arbejds mænd hos Købmænd, Vagtkompagni, Budekspres og i forskellige Fag, der ikke er Fabrikfag; men Grænsen mellem de to Grupper kan være usikker. Af de mange forskellige Arbejdsmandsfag er iøvrigt Mur- arbejdsmandsfaget, Kuske- og Chaufførfaget, Lager- og Pakhusarbejde samt Havnearbejde særlig udskilte. Under diverse Fag er bl. a. op- ført Ovn sættere, Mejerister, Telefonarbejdere og Farmaceuter.

Tabel 3. Antallet af Arbejdsstandsninger, fordelt efter Fag.

Nombre des cessations de travail réparties par professions.

Fag profession:	1921- 1925	1916- 1920	1911- 1915	1905- 1910	1897- 1904
Møllerfaget <i>meuniers</i>	»	1	1	3	5
Bagerfaget <i>boulangers</i>	»	2	2	11	28
Sukkervarefaget <i>fabr. de sucreries</i>	2	8	»	1	3
Slagterifaget <i>bouchers</i>	1	12	5	5	7
Tobaks- og Cigarfaget <i>ouvr. en tabac</i>	1	22	11	16	21
Tekstilfagene <i>industrie textile</i>	8	37	10	12	20
Sejlmagerfaget <i>voiliers</i>	3	7	»	»	»
Rebslagerfaget <i>cordiers</i>	1	»	»	4	2
Skrædderfaget (herunder Syersker) <i>tailleurs</i>	6	25	10	19	41
Hattemagerfaget <i>chapeliers</i>	»	4	»	3	2
Handskemagerfaget <i>gantiers</i>	»	1	»	»	2
Skotøjsfaget <i>cordonniers</i>	3	13	1	16	25
Frisør- og Barberfaget <i>garçons coiffeurs</i>	2	6	1	»	1
Jordarb., Entreprenør- og Brolæggerfag <i>terrassem. pav.</i>	38	47	26	46	53
Murerfaget <i>maçons</i>	19	70	17	31	25
Murarbejdsmandsfaget <i>aide-maçon</i>	17	41	8	21	17
Tømrefaget (herunder Skibstømrer) <i>charpentiers (y compris ch. de navire)</i>	18	50	8	28	17
Snedkerfaget (herunder Pianofortearb. m. fl.) <i>menuisiers (y compris ouvriers de piano, etc.)</i>	11	89	21	59	41
Billedskærerfaget <i>sculpteurs sur bois</i>	»	2	2	1	2
Stukkørufaget <i>stuccateurs</i>	1	3	»	2	1
Forgylderfaget <i>doreurs</i>	»	1	1	»	2
Malerfaget <i>peintres</i>	»	4	5	1	23
Glarmesterfaget <i>vitriers</i>	»	6	3	1	7
Sadelmager- og Tapetsererfaget <i>selliers et tapissiers</i>	6	18	4	6	13
Skorstensfejerfaget <i>ramoneurs</i>	»	1	»	2	1
Træindustrifaget <i>industrie en bois</i>	9	43	14	24	18
Bødkerfaget <i>tonneliers</i>	1	1	3	3	13
Drejefaget <i>tourneurs</i>	2	3	1	5	18
Børstenbinderfaget <i>brossiers</i>	»	1	2	5	4
Kurvemagerfaget <i>vanniers</i>	»	1	»	1	»
Korkskærerfaget <i>bouchonniers</i>	»	1	2	»	3
Kæremagerfaget <i>carossiers</i>	2	3	2	7	4
Garverfaget <i>tanneurs</i>	3	13	2	6	11
Tøglværksfaget <i>briqueteries et tuileries</i>	»	»	2	13	4
Glasarbejderfaget <i>verriers</i>	»	1	2	6	4
Porcelænsarb.- og Pottemagerfaget <i>porcelainiers et pot.</i>	3	10	3	2	»
At overføre . . .	157	547	169	360	438

Tabel 3 (fortsat).

Fag	1921- 1925	1916- 1920	1911- 1915	1905- 1910	1897- 1904
Overført . . .	157	547	169	360	438
Stenhugger-, Marmor- og Granitsliberfaget <i>tailleurs de pierre, etc.</i>	9	7	1	2	11
Sølv-, Guld- og Elektropletarb.faget <i>orfèvres et ruolzœurs</i>	4	12	3	1	1
Gørtler- og Metalarbejderfaget <i>dinandiers, etc.</i>	»	9	1	6	8
Blikkenslagerfaget <i>ferblantiers</i>	»	21	2	4	21
Smede- og Maskinarbejderfaget <i>forgerons et mécaniciens</i>	36	188	23	18	35
Formerfaget <i>mouleurs</i>	14	52	10	4	11
Elektrikerfaget <i>électriciens</i>	5	45	4	6	5
Papirarbejderfaget <i>papetiers</i>	»	4	2	5	2
Bogtrykker- og Litograffaget <i>imprimerie et lithographie</i>	3	10	2	5	8
Bogbinderfaget <i>relieurs</i>	9	8	1	2	5
Kedel- og Maskinpasserfaget <i>surveillants de machines</i> .	1	2	»	1	15
Forskellige Fabrikfag <i>diverses industries</i>	3	129	21	38	61
Forskellige Arbejdsmandsfag <i>manœuvres</i>	38	72	23	29	26
Lager- og Pakhusarbejdere <i>emballeurs</i>	2	14	»	3	3
Kuske og Chauffører <i>cochers et chauffeurs d'automobile</i>	7	21	2	8	12
Sporvejspersonale <i>personnel de tramways</i>	1	1	1	2	2
Sømænd og Søfyrbødere <i>marins et chauffeurs de navire</i>	2	1	3	»	1
Havnearbejdere <i>ouvriers de port</i>	8	17	4	2	16
Kelnerfaget <i>garçons de café</i>	»	1	1	6	1
Landbrug og Skovbrug <i>agriculture et sylviculture</i> . . .	1	13	»	23	23
Gartneri <i>horticulture</i>	1	1	»	3	4
Handels- og Kontormedhj. <i>employées de comm. et de bur.</i>	3	21	»	»	»
Kvindelige Arbejdere <i>ouvrières</i>	5	14	»	»	»
Diverse Fag <i>diverses professions</i>	7	9	1	»	»
Uoplyst <i>profession inconnue</i>	1	30	»	»	»
I alt total. . .	317 ¹⁾	1249 ²⁾	274	528	709 ³⁾

¹⁾ Desuden Storkonflikterne i 1922 og 1925, der omfattede en Række Fag.

²⁾ Desuden Generalstrejken i 1920 der omfattede en Række Fag.

³⁾ Desuden den store Lockout i 1899, der omfattede en Række Fag.

Tabellen viser kun Antallet, men ikke Omfanget af Arbejdsstandsningerne indenfor de enkelte Fag. Af Antallet af Konflikter kan man dog ikke umiddelbart drage nogen Slutning om Fagets større eller mindre Tilbøjelighed til Konflikt, idet Antallet foruden af Konfliktens Omfang paavirkes af mange andre Forhold, som Fagets Størrelse,

dets Spredning i faa eller mange Bedrifter, dets Konjunkturer, Organisationsforhold m. v.

I Tabel 2 er Omfanget af Arbejdsstandsningerne angivet ved Antallet af tabte Arbejdsdage, som baade udtrykker den Arbejdspræstation, Arbejdsgiveren er gaaet Glip af og den Arbejdsløshed, der er paaført Arbejderne som Følge af Arbejdsstandsningerne. Helt dækker disse Udtryk dog ikke hinanden, idet Arbejdsgiveren kan have faaet anden Arbejdskraft til Erstatning for den strejkende eller lockoutede, ligesom de strejkende eller lockoutede Arbejdere kan have fundet Arbejde andetsteds, to Forhold, der dog faar mindre Betydning, jo mere organiserede Parterne bliver. Arbejderne vil da paa effektiv Maade kunne forhindre »Skruebrækkeri«, og Arbejdsgiverne vil ved at boykotte de i Arbejdsstandsningerne indbefattede Arbejdere kunne gøre det vanskeligt for dem at faa anden Beskæftigelse. Men disse modificerende Indflydelser giver dog Beregningerne af Arbejdsstandsningernes Omfang en vis Usikkerhed og vil ofte bevirke, at de fra de to Parter foreliggende Opgivelser vil afvige fra hinanden. Ved Bedømmelsen af Arbejdsstandsningernes Omfang maa der endelig tages Hensyn til deres indirekte Virkninger, særlig den som Følge af Arbejdsstandsningen opstaaede Arbejdsløshed blandt andre Arbejdere.

Antallet af tabte Arbejdsdage bestemmes dels af Arbejdsstandsningernes Varighed og dels af det Antal Arbejdere, der direkte berøres af dem. Til Belysning af disse Momenter samt af Antallet af Arbejdsgivere, der berøres af Arbejdsstandsningerne, er foretaget forskellige Opstillinger, der meddeles i de følgende Tabeller 4—8. I Tabel 4 meddeles først en summarisk Fordeling af Arbejdsstandsningerne efter deres Varighed.

Sammenligningen mellem de forskellige Perioder vanskeliggøres ved det i flere af Perioderne forholdsvis store Antal Arbejdsstandsninger med uoplyst Varighed. Herunder er ogsaa henført saadanne Konflikter, som aldrig har fundet deres formelle Afslutning, fordi Arbejderne har fundet anden varig Beskæftigelse, Arbejdsgiverne eventuelt anden Arbejdskraft, eller Bedriften er ophørt. Sammenlignet med

Tab 4. Antallet af Arbejdsstandsninger, fordelt efter Varighed.
Nombre des cessations de travail, réparties d'après la durée.

Varighed <i>durée</i>	1921—	1916—	1911—	1905—	1897—
	1925	1920	1915	1910	1904
Indtil 7 Dage <i>1— 7 jours</i>	140	437	102	143	194
8— 15 — <i>8— 15 —</i>	81	272	48	66	90
16— 30 — <i>16— 30 —</i>	47	191	33	68	81
31— 61 — <i>31— 61 —</i>	33	108	32	36	62
62— 91 — <i>62— 91 —</i>	6	37	15	17	29
92—182 — <i>92—182 —</i>	3	14	17	34	37
Over 182 Dage <i>plus de 182 jours</i>	»	3	7	13	16
Uoplyst <i>durée inconnue</i>	9	187	20	151	201
I alt <i>total</i>	319	1 249	274	528	710

Tabel 5. Antallet af de af Arbejdsstandsninger omfattede Arbejdere.

Nombre des ouvriers atteints des cessations de travail.

	Oplysninger foreligger om <i>avec des renseignements</i>		Oplysninger mangler om <i>sans renseignements</i>
	Antal Arbejdsstandsninger <i>nombre des cessations de travail</i>	Antal Arbejdere <i>nombre des ouvriers</i>	Antal Arbejdsstandsninger <i>nombre des cessations de travail</i>
1925	47	102 331	2
1924	71	9 758	»
1923	57	1 981	1
1922	31	48 859	»
1921	107	48 147	3
1921—1925...	313	211 076	6
Gennemsnitlig aarlig <i>moyenne par an:</i>			
1921—1925	63	42 215	1
1916—1920	218	17 849	32
1911—1915	51	9 517	3
1905—1910	72	5 130	16
1900—1904	59	3 842	12

Tabel 6. Arbejdsstandsningerne, fordelt efter det Antal Arbejdere, de omfattede.
Cessations de travail réparties d'après le nombre des ouvriers atteints des conflits.

Arbejdsstandsninger som omfattede <i>cessations de travail atteignant</i>	1921—1925		1916—1920		1911—1915		1905—1910		1900—1904	
	Arbejdsstandsninger nombre des conflits	Arbejdere nombre des ouvriers	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere
1— 5 Arbejdere <i>ouvriers</i>	63	204	185	665	46	157	93	287	78	252
6— 25 — —	140	1854	516	6720	109	1504	194	2512	120	1591
26— 50 — —	50	1743	174	6201	36	1299	72	2568	45	1698
51—100 — —	24	1758	92	6464	25	1813	45	3256	19	1428
Over 100 Arbejdere <i>plus de</i> <i>100 ouvriers</i>	36	205517	121	69193	42	42813	30	22154	30	14241
I alt <i>total</i> . . .	313	211076	1088	89243	258	47586	434	30777	292	19210
Oplysning mangler om <i>sans</i> <i>renseignements</i>	6	—	161	—	16	—	94	—	62	—

Femaaret 1916—20 var der i 1921—25 forholdsvis lidt flere kortvarige Konflikter og færre Konflikter paa 2 Maaneder og derover.

I Tabellerne 5 og 6 er meddelt Antallet af de af Arbejdsstandsningerne omfattede Arbejdere samt Arbejdsstandsningernes Fordeling efter det Antal Arbejdere, de omfattede. Som Følge af de omfangsrige Konflikter i 1921, 1922 og særlig 1925 var Antallet af Arbejdere, der i Femaaret 1921—25 var impliceret i Konflikter meget stort, ca. 211 000 mod godt 89 000 i det foregaaende Femaar; i dette sidste var der dog en Del flere Arbejdsstandsninger, hvor Oplysning om Antallet af implicerede Arbejdere savnes, herunder i 1920 den store Havne- og Sømandsstrejke, der mindst omfattede 10 000 Arbejdere.

I Tabellerne 7 og 8 er dernæst for Arbejdsgiverne meddelt tilsvarende Tabeller som i Tabellerne 5 og 6 for Arbejderne. Tabel 7 viser det Antal Arbejdsgivere, som Arbejdsstandsningerne i hvert af de sidste fem Aar har berørt, det tilsvarende gennemsnitlige aarlige Antal for Femaarsperioderne fra Aar 1900 samt Antallet i det store Konfliktaar 1899, der adskiller sig saa stærkt fra de følgende Aar indtil den sidste

Tabel 7. Antallet af de ved Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere.

Nombre des patrons atteints des conflits.

	Oplysninger foreligger om <i>avec des renseignements</i>		Oplysninger mangler om <i>sans renseignements</i>
	Antal Arbejdsstandsninger <i>nombre des cessations de travail</i>	Antal Arbejdsgivere <i>nombre des patrons</i>	Antal Arbejdsstandsninger <i>nombre des cessations de travail</i>
1925	46	9 546	3
1924	71	560	»
1923	53	196	5
1922	31	4 564	»
1921	110	2 903	»
1921—1925...	311	17 769	8
Gennemsnitlig aarlig <i>moyenne par an:</i>			
1921—1925	62	3 554	2
1916—1920	235	1 586	15
1911—1915	52	1 020	3
1905—1910	84	306	4
1900—1904	67	306	4
1899	86	5 051	12

Tabel 8. Arbejdsstandsninger, fordelt efter Antallet af deraf berørte Arbejdsgivere.

Cessations de travail réparties d'après le nombre des patrons atteints des conflits.

Arbejdsstandsninger som berørte <i>cessations de travail atteignant</i>	1921—1925		1916—1920		1911—1915		1905—1910		1900—1904	
	Arbejdsstandsninger <i>nombre des conflits</i>	Heraf berørte Arbejdsgivere <i>nombre des patrons</i>	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere
1 Arbejdsgiver <i>patron</i>	258	258	963	963	196	196	419	419	285	285
2—5 Arbejdsgivere	18	52	102	315	25	86	45	134	17	61
6—10 —	5	39	35	267	11	82	22	168	13	104
11—20 —	9	133	35	503	5	74	10	170	7	114
Over 20 Arbejdsgivere <i>plus de 20 patrons</i>	21	17287	40	5880	24	4665	8	948	13	967
I alt <i>total</i> ...	311	17769	1175	7928	261	5103	504	1839	335	1531
Oplysning mangler om <i>sans renseignements</i>	8	—	74	—	13	—	24	—	19	—

Femaarsperiode. Det gennemsnitlige aarlige Antal for denne Periode udgjorde ca. 3 550 mod lidt under 1 600 i Femaaret 1916—20 og et betydeligt mindre Antal i de foregaaende Femaar. Af Tabel 8 ses, at langt det største Antal af Konflikterne dog stadig kun berører en enkelt Arbejdsgiver, og til denne Gruppe maa ogsaa Størstedelen af de Arbejdsstandsninger, hvorom Oplysninger mangler, henregnes.

D. Arbejdsstandsningernes Art.

Nature des grèves.

Naar man som Strejker betegner saadanne Arbejdsstandsninger, der direkte er opstaaet ved Initiativ fra Arbejdernes Side, idet Varslet er udgaaet fra dem, eller de har vedtaget at nedlægge Arbejdet, og som Lockouter saadanne, der direkte skyldes Arbejdsgiverne, idet der fra deres Side er udstedt Lockoutvarsel eller almindelig Opsigelse til Arbejderne, kan man dele de 319 Arbejdsstandsninger i Femaaret 1921—25 i 298 Strejker og 12 Lockouter. Tilbage bliver der 9 Tilfælde, der enten er saa ufuldstændigt oplyste, at det ikke har kunnet afgøres, om de var Strejker eller Lockouter, eller som har været en Kombination af begge, idet f. Eks. først nogle Arbejdere har strejket, og andre Arbejdere derefter er lockoutede el. lign. Hvis der er Tale om samme Arbejdsgiver eller Forening af Arbejdsgivere og Arbejdere af samme Fag, maa et saadant Tilfælde regnes for een Konflikt, medens man i andre Tilfælde har maattet holde Lockouter og Sympatistrejker ude fra hinanden.

Fordelingen af Arbejdsstandsningerne i Aarene 1911—25 mellem Strejker, Lockouter og blandede eller ubestemte Konflikter fremgaar af omstaaende Tabel 9.

Kun et ringe Mindretal af Arbejdsstandsningerne er Lockouter, men disse er som Regel langt mere omfattende end Strejkerne. De egentlige Storkonflikter vil dog som oftest blive henført til den blandede Gruppe, idet saadanne Konflikter næsten altid medfører Etablering af Arbejdsstandsninger som Forsvarsmiddel fra den angrebne Parts Side.

Tabel 9. Arbejdsstandsningerne, fordelt efter Art.
Cessations de travail réparties d'après la nature.

	Strejker <i>grèves</i>			Lockouter <i>lockouts</i>			Ubestemte eller blandede <i>nature inconnue</i>		
	for hvilke Oplysninger foreligger <i>avec des renseignements</i>		Antal, for hvilke Oplysn. mangler <i>sans renseignements</i>	for hvilke Oplysninger foreligger		Antal, for hvilke Oplysn. mangler	for hvilke Oplysninger foreligger		Antal, for hvilke Oplysn. mangler
	Antal <i>nombre</i>	Antal tabte Arbejds- dage <i>jours chômés</i>		Antal	Antal tabte Arbejds- dage		Antal	Antal tabte Arbejds- dage	
1911	42	263500	1	8	384300	»	»	»	
1912	56	26200	1	3	23400	»	»	»	
1913	68	381400	5	»	»	»	2	100	
1914	32	48400	9	3	7700	»	»	»	
1915	37	23600	3	2	7600	»	1	700	
1916	62	241200	3	»	»	»	1	200	
1917	194	207800	8	10	3000	1	1	200	
1918	205	103200	44	»	»	1	2	79200	
1919	332	525700	128	3	272900	»	6	117300	
1920	167	1 203300	67	2	97700	»	»	5200	
1921	90	41700	7	9	1 139000	»	4 ¹⁾	140500 ¹⁾	
1922	26	5100	2	2	1400	»	1 ²⁾	2 265500 ²⁾	
1923	56	19600	1	»	»	»	1	100	
1924	68	133500	»	1	200	»	2	41300	
1925	46	116600	2	»	»	»	1 ³⁾	4 021900 ³⁾	

Anm. I Antallet af tabte Arbejdsdage er for Aarene 1916—20 indbefattet et skønsmæssig anslaaet Tilfæg for de Konflikter, hvor Oplysninger herom savnes paa Grund af det store Antal af saadanne Konflikter i disse Aar.

Les chiffres indiquant les jours chômés comprennent pour les années 1916—20 un nombre calculé des jours chômés des conflits pour lesquels on n'a pas obtenu de renseignements.

¹⁾ Heraf Landarbejderkonflikten med 140 000 tabte Arbejdsdage.

²⁾ Den store Konflikt i 1922.

³⁾ Den store Konflikt i 1925.

I Tabel 10 er Arbejdsstandsningerne i Aarene 1911—25 endelig fordelt efter, om de skyldes bristede Overenskomstforhandlinger efter Udløbet af en bestaaende Overenskomst eller er af anden Art. I sidste Tilfælde vil det næsten altid være Arbejdsstandsninger i Overenskomstperioden, men kan dog ogsaa skyldes f. Eks. Forhandlinger om Oprettelse af en Overenskomst, hvor der ikke tidligere har været en saadan. I øvrigt kan disse Arbejdsstandsninger baade være lovlige

Tabel 10. Arbejdsstandsninger.
Cessations de travail.

	Arbejdsstandsninger ved Udløb af en Overenskomst <i>conflits survenant à l'expiration de la convention collective</i>			Arbejdsstandsninger i øvrigt <i>autres conflits</i>		
	for hvilke Oplysn. foreligger <i>avec des renseignements</i>		Antal, for hvilke Oplysn. mangler <i>sans ren- seignements</i>	for hvilke Oplysn. foreligger		Antal, for hvilke Oplysn. mangler
	Antal <i>nombre</i>	Antal tabte Arbejds- dage <i>jours chômés</i>		Antal	Antal tabte Arbejds- dage	
1911.....	19	596 700	»	31	51 100	1
1912.....	11	37 200	»	48	12 400	1
1913.....	12	224 900	»	59	156 600	5
1914.....	11	39 200	»	23	16 900	10
1915.....	6	22 400	»	34	9 500	3
1916.....	20	228 600	»	43	12 800	3
1917.....	14	7 700	1	190	206 700	10
1918.....	9	101 500	5	198	92 900	41
1919.....	27	458 300	5	323	457 600	117
1920.....	10	475 400	4	159	830 800	70
1921.....	8	1 295 500	1	95	25 700	6
1922.....	3	2 267 400	»	26	4 600	2
1923.....	4	11 400	»	53	8 300	1
1924.....	18	154 300	»	53	20 700	»
1925.....	10	4 131 200	1	37	7 300	1

Anm. I Antallet af tabte Arbejdsdage er for Aarene 1916—20 indbefattet et skønsmæssig anslaaet Tillæg for de Konflikter, hvor Oplysninger herom savnes paa Grund af det store Antal af saadanne Konflikter i disse Aar *voir l'annotation du Tabl. 9.*

(f. Eks. naar Konflikterne opstaar paa Grund af manglende Bestemmelser i de bestaaende Overenskomster, Sympatikonflikter o. s. v.) eller ulovlige, naar de skulde have været løst ved Mægling eller Voldgift. Som det vil ses, er det langt det overvejende Antal af Konflikterne, der henhører til denne Gruppe, men til Gengæld er Omfanget af disse Konflikter gennemgaaende langt mindre end Omfanget af dem, der skyldes bristede Overenskomstforhandlinger. For det sidste Femaar falder saa godt som hele Antallet af tabte Arbejdsdage paa sidstnævnte Gruppe af Arbejdsstandsninger.